

Hallintovaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2023

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2023 (K 2/2024 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 20.9.2024.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Johanna Hakala, sisäministeriö
- suunnittelupäällikkö, everstiluutnantti Jarkko Kolehmainen, sisäministeriö
- strategia- ja ohjausyksikön johtaja Tiina Snellman, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Eeva Koivunen, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Niina Lääperi, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, sisäministeriö
- finanssineuvos Antto Korhonen, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Laura Ruuskanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- projektipäällikkö Kristel Stenman-Huuskonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Joni Komulainen, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Linda Soikkeli, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallintovaliokunta on käsitellyt hallintovaliokunnan mietintöihin perustuvia eduskunnan lausumia ja kannanottoja, joita on selostettu hallituksen vuosikertomuksessa 2023.

Valiokunnan lausunto HaVL 14/2024 vp

Poistettavat lausumat

Valiokunta katsoo, että seuraavien eduskunnan lausumien johdosta suoritettut ja kertomuksessa selostetut toimenpiteet ovat riittäviä ja lausumat voidaan poistaa:

- Tietosuojaan valvontaviranomaisen organisointi, HE 9/2018 vp — EV 108/2018 vp
- Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa, HE 242/2018 vp — EV 318/2018 vp

Säilytettävät lausumat ja kannanotot

Valiokunta katsoo, että seuraavat eduskunnan lausumat ja kannanotot ovat edelleen tarpeellisia ja ne tulee siten säilyttää hallituksen vuosikertomuksessa:

- Asetietojärjestelmän kehittäminen, HE 101/2019 vp — EV 2/2020 vp (lausumat 1 ja 2)
- Seksuaalirikoksesta Suomessa tuomitun oleskeluluvan peruuttaminen ja karkotus, KAA 5/2019 vp — EK 5/2021 vp
- Passirekisterin ja henkilökorttirekisterin biometristen tietojen käyttäminen rikostorjunnassa, HE 206/2020 vp — EV 81/2021 vp
- Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta, VNS 4/2021 vp — EK 11/2022 vp (kannanotot 1, 2 ja 3)
- Valtioneuvoston selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista, VNS 6/2021 vp — EK 22/2022 vp
- Biometristen tietojen käsittelyä koskeva sääntely, HE 35/2021 vp — EV 92/2022 vp
- Opiskelun perusteella myönnettävien oleskelulupien jälkivalvonta, HE 232/2021 vp — EV 35/2022 vp
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttaminen, HE 68/2022 vp — EV 102/2022 vp (lausumat 1 ja 2)
- Valtioneuvoston selonteko tiedustelulainsäädännöstä, VNS 11/2021 vp — EK 70/2022 vp (kannanotot 1 ja 2)

Hallintovaliokunta tähdentää vuosikertomuksessa säilytettävien lausumien ja kannanottojen osalta tässä yhteydessä erityisesti seuraavaa.

Hallintovaliokunta on seurannut henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointiin ja uhkaavan teon estämiseen ja myös selvittämiseen liittyvän viranomaisyhteistyön edistymistä ja erityisesti viranomaisten välisen tiedonkulun kehittymistä jo pidempään vuosittaisten hallituksen vuosikertomusten yhteydessä. Hallintovaliokunta on muutoinkin korostanut toimivan viranomaisten välisen tiedonkulun keskeistä merkitystä.

Eduskunta on sisäisen turvallisuuden selontekoa käsitellessään hyväksynyt hallintovaliokunnan mietinnön (HaVM 19/2021 vp — VNS 4/2021 vp) pohjalta kannanoton, jossa edellytetään, että hallitus arvioi tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä ja sen pohjalta valmistelee esityksen lainsäädännön muuttamiseksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan viranomaisia velvoitettaisiin antamaan poliisille ainakin henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten muutoin salassa pidettävät välttämättömät tiedot (EK 11/2022 vp). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asian selvittämistä varten on asetettu työryhmä ajalle 22.5.2023 — 30.6.2024 ja sen toimikautta on tarkoitettu jatkaa 31.5.2026 asti. Valiokunta kiirehtii kannanoton pohjalta toteutettavia toimenpiteitä.

Valiokunnan lausunto HaVL 14/2024 vp

Valiokunta kiirehtii myös muita valiokunnan lausumiin ja kannanottoihin perustuvia lainvalmisteluhankkeita, joilla pyritään edistämään viranomaisten tiedonsaantia ja tiedonkulkua rikosten torjumiseksi ja selvittämiseksi.

Eduskunta on sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslain-säädännön muuttamisen yhteydessä edellyttänyt, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin merellisen öljyntorjunnan rahoituksen turvaamiseksi (HE 68/2022 vp — EV 102/2022 vp, lausuma 1). Saadun selvityksen mukaan perustettava uusi ympäristövahinkorahasto ei korvaa öljysuojarahaston lakkauttamisesta aiheutuvaa rahoitusvajetta ympäristövahinkojen torjuntaan käytettävän kaluston uudistamisessa. Valiokunta toteaa, etteivät nykyiset toimenpiteet ole vielä riittäviä merellisen ympäristövahinkojen torjunnan rahoituksen turvaamiseksi.

Vuosikertomuksesta puuttuvat lausumat

Eduskunta on hyväksyessään lait alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyvät lait (HE 47/2021 vp — EV 105/2021 vp) hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että maakuntien liittojen ja muiden välittävien toimielinten teknisen tuen taso turvataan, eikä EU:n alue- ja rakennepolitiikan uuden ohjelmakauden 2021—2027 toimeenpano saa lisätä nykyistä kuntien talousrasitetta.

Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei mainittu lausuma sisälly käsiteltävänä olevaan hallituksen vuosikertomukseen 2023 eikä siitä ole raportoitu myöskään hallituksen vuosikertomuksessa 2022 (K 2/2023 vp). Valiokunta on kuitenkin saanut asiantuntijakuulemisen yhteydessä kirjallisen selvityksen, jossa on selostettu lausuman johdosta tehtyjä toimenpiteitä. Valiokunta toteaa, että lausuma tulee ottaa mukaan seuraavaan hallituksen vuosikertomukseen.

Valiokunta viittaa lisäksi vuoden 2022 hallituksen vuosikertomuksesta antamaansa lausuntoon (HaVL 11/2023 vp — K 2/2023 vp) ja huomauttaa, ettei valiokunta ollut antanut lupaa poistaa ongelmapelaajien tuki- ja hoitopalveluita koskevaa lausumaa (HE 135/2019 vp — EV 226/2021 vp, lausuma 2). Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että lausuma tulee palauttaa vuosikertomukseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Hallintovaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto HaVL 14/2024 vp

Helsingissä 13.9.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Eemeli Peltonen sd
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Jari Ronkainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo